

Čís. 2789.

S hlediska § 209 tr. zák. se vyžaduje pouze způsobilost obvinění, by se mohlo státi podnětem vrchnostenského vyšetřování (pátrání) proti obviněnému.

»Vrchností« ve smyslu § 209 tr. zák. jsou veškeré úřady a jich orgány vůbec, zejména však ony, jimž jest pečovati o právní bezpečnost (ministerstvo spravedlnosti).

(Rozh. ze dne 21. května 1927, Zm I 696/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. října 1926, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem utržení na cti podle §u 209 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle čís. 10 §u 281 tr. ř. Provádí jej tvrzením, že by šlo leda o přestupek §u 487 tr. zák.; obviňování (ředitele J-a) nešlo prý tak daleko, by nabylo vlastností, které tu býti musí podle §u 209 tr. zák., neboť celé obvinění bylo by prý mělo za následek leda kárné stíhání ředitele J-a, nikoli však jeho stíhání podle §u 101 a 104 tr. zák. Dlužno zdůrazniti, že zmateční stížnost není vlastně provedena, neboť se ani nepokouší o dolíčení správnosti svého tvrzení. Tím spíše proto stačí stručně poukázati k tomu, že 1. obžalovaná podle rozsudku ředitele J-a u vrchnosti udala, že 2. se s hlediska §u 209 tr. zák. vyžaduje pouze způsobilost obvinění, by se mohlo státi podnětem vrchnostenského vyšetřování neb alespoň pátrání proti obviněnému, že 3. vrchností rozuměti je vzhledem k předpisu §u 84 tr. ř. veškeré úřady a jich orgány vůbec, zejména však ony, jimž jest pečovati o právní bezpečnost, zločiny ohroženou a porušovanou; 4. že obžalovaná svoje udání neb aspoň obvinění přednesla u ministerstva spravedlnosti, tedy úřadu justičního, jenž jakožto úřad ředitelům věznic přímo nadřízený byl povinen pravdivost udání zkoumati a v důsledku toho zavésti pátrání proti obviněnému, ku kterémužto šetření též vskutku došlo, a že 5. posléze udání, pokud se týče obvinění ředitele J-a obžalovanou bylo svým obsahem obviněním z braní úplatků ve věcech úředních ve smyslu §u 104 tr. zák. případ druhý, jakož i ze zneužití moci úřední ve smyslu §u 101 tr. zák., tudíž ze zločinů, jež by podle §u 84 tr. ř. bylo ministerstvo spravedlnosti povinno bez prodlení oznámiti státnímu zastupitelství, kdyby bylo shledalo pŕtahy pro to, že byly spáchány. Obvinilať obžalovaná ředitele věznice J-a, že při obstarávání svých prací úředních přijal přímo dar a dal se jím svěsti ku stranicství, totiž k poskytování výhod trestankyním sestrám T-vým (§ 104 tr. zák. případ druhý), a že jakožto úředník zneužil moci jemu svěřené, by obžalované způsobil škodu, dav se z jakési pomstychtivosti odvrátiti od zákonného plnění své úřední povinnosti a uloživ obžalované protizákonně kárný trest (§ 101, 102 a) tr. zák.), obvinění pak, že si ředitel J. obža-

lovanou zavolal a jí sliboval, že bude koukat, by ji dostal dříve ven, ale že darmo ani kuře nehrabe, přicházelo by v úvahu s hlediska §§ 9, 105 tr. zák. jakožto nedokonané svádění k zločinu svádění ku zneužití moci úřední, poněvadž podle obvinění působil ředitel J. na obžalovanou bezvýsledně v ten smysl, by ho darem (přislíbením daru) hleděla svést k tomu, by jakožto úředník v případech rozhodování ve věcech veřejných zachoval se stranicky nebo porušil povinnosti úřední. Podřadil tedy nalézací soud jednání obžalované správně pod trestní ustanovení §u 209 tr. zák., poněvadž, jak ukázáno, trestnost jednání obžalované nebyla by vyčerpána použitím ustanovení §u 487 tr. zák. Pokud pak zmateční stížnost věcně s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vytýká odsouzení obžalované podle §u 209 tr. zák. právní mylnost proto, že prý obžalovaná neučinila svá udání neb obvinění »proti vlastnímu přesvědčení možných následků«, čímž je patrně míněno, že si nebyla obžalovaná vědoma způsobivosti obvinění, vésti k důsledkům v §u 209 tr. zák. uvedeným (jíž se ostatně pro udání u vrchnosti nevyžaduje), stačí odkázati stížnost na rozsudek, jenž se touto skutkovou otázkou zabývá a zjišťuje, že obžalovaná byla si vědoma závažnosti a trestnosti jak toho, co na ředitele J-a udávala, tak i svého vlastního počínání si, že jednala zúmyslně a zlomyslně. Tato zjištění stížnost sice napadá, než neuplatňuje a neprovádí při tom žádné z formálních vad, pro které by výrok ten mohl po zákonu (§ 281 čís. 4, 5 tr. ř.) činiti rozsudek zmatečným, nýbrž brojí jen nepřipustným způsobem proti důvodům, jež nalézací soud uvádí pro ono své přesvědčení a zjištění.

Čís. 2790.

Duševní stav obžalovaného dlužno zkoumati, vyskytly-li se za trestního řízení okolnosti, poukazující k tomu, že pachatel není, pokud se týče v době činu nebyl s to, by rozpoznal bezprávnost svého jednání nebo zařídil svou vůli podle správného rozpoznání (§ 134 tr. ř.).

Zmatek čís. 5 § 344 tr. ř. jest dán jen tehdy, nebylo-li vyhověno návrhu na zkoumání duševního stavu, ač tu byly předpoklady § 134 tr. ř.

Dodatkovou otázku ve smyslu § 2 c) tr. zák. dlužno a lze dáti porotcům pouze tehdy, byl-li tvrzen (§ 319 tr. ř.) stav pomatení smyslů, v němž si pachatel svého činu nebyl vědom, bylo-li totiž jeho vědomí v době, kdy páchal skutek, zcela zrušeno neb alespoň zkaleno tak, že nepostřehl vůbec neb alespoň ne úplně a správně skutkových okolností, za nichž jednal, a neměl-li správné představy o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin.

Otázka na »neodolatelné donucení« ve smyslu § 2 g) tr. zák. jest na místě, byl-li tvrzen stav, ve kterém pachatel není s to bezprostřednímu vážnému nebezpečí jemu hrozícímu čeliti nebo jemu uniknouti jinak než spácháním trestného činu.

Nutná obrana (§ 2 g) tr. zák.) je vyloučena proti útoku již ukončenému.

Rozčilení, afekt vylučuje zlý úmysl a trestnost jen tehdy, dosáhly-li stupně pomatení smyslů, v němž si pachatel nebyl svého činu vědom.